

VROEGER EN NU (17)

t Aailaand

SAPPEMEER

Aan de oost- en zuidzijde de kolk van Maathuis, aan de noordzijde het Winschoterdiep en aan de westzijde het Borgercompagniesterdiep. De zeventiende aflevering van onze rubriek Vroeger en Nu met andermaal een actueel onderwerp in historisch perspectief. Raad, Mulder, Berg, Smit, Wilhelmi, Maathuis en Wolthuis, bekende families, gekoppeld aan een even bekende en bovenal historische plek in Sappemeer, waar in vroeger dagen het Borgercompagniesterdiep in het Winschoterdiep stroomde : het eiland.

Op dit eiland was, zo zien wij op de foto uit 1905, veel bedrijvigheid : de houtzaagmolen van Maathuis en op de hoek van beide kanalen bevond zich de scheepshelling. De stellingmolen van Maathuis werd gebouwd in 1841 en afgebroken in 1923. Deze bijzonder grote achtkantige bovenkruier met houtgedekte achterkant en zelfzwichtende roeden werd gebruikt voor het zagen van hout. De schuur van de scheepswerf was verpacht aan de heer Wilhelmi, die er een rijwielbandenfabriek in had gevestigd. In 1908 verhuisde deze Heveafabriek naar het Kieldiep in Hoogezand (nu Heveapad) en in de jaren 1915 en 1916 verhuisde Hevea vervolgens - samen met vele hier woonachtige werknemers- naar Oosterbeek (Heveadorp) in Gelderland. De werf is als één van de laatst overgebleven veenkoloniale scheepswerven behouden gebleven als museumwerf. Om de door de verving verkregen turf over water te kunnen vervoeren werden sinds het einde van de 17de eeuw achtereenvolgens door de

bekende werffamilies Raad, Mulder, Berg, Smit en Wolthuis vele honderden houten en stalen schuiten, snabben, pramen, tasken, tjalken, schoeners en bolschepen gebouwd en gerepareerd. De werf is reeds sinds 1921 in bezit van familie Wolthuis, waardoor niet alleen de gereedschappen en machines, maar ook zeer interessante documenten en foto's bewaard zijn gebleven. De machines uit begin twintigste eeuw staan er nog, waaronder een knipschaar, ponsmachine, drukker en spantenbuiger.

Onlangs was er een bijzonder en vreugdevol moment op de Historische Scheepswerf : de hellingmotor werd aangesloten, zodat er weer een schip de helling op kan. Helaas moesten wij vorige week uit de Pers vernemen, dat de historische werf momenteel in zwaar weer verkeert : de historische scheepswerf Wolthuis in Sappemeer moet eind deze maand de sleutels inleveren bij de huurbaas, het Groninger Monumenten Fonds. Een grote teleurstelling voor de vele vrijwilligers op de werf, die zich dagelijks inzetten, om deze scheepvaarthistorie voor het nageslacht te bewaren.

Voor opmerkingen of aanvullingen mailt u naar : histverhosap@gmail.com

Meer over de historie van onze gemeente vindt u op :

<http://gemeentearchief.hoogezand-sappemeer.nl/> en www.historische-vereniging-hs.nl en

<http://www.historischescheepswerf.nl/>

© Beeld 1905 : Gemeentearchief Hoogezand-Sappemeer J. Tulp J. Hessing

© Redactie en Beeld 2016 : Wim A.H. Rozema-HVHS